

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Προστασία και διαχείριση των υδάτων-
Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60 της
Ευρωπαϊκής Ένωσης”
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, Οκτώβριος 2003

Διαδικασία

Το Σεπτέμβριο του 2003, η Ο.Κ.Ε., μετά από αίτημα του ΥΠΕΧΩΔΕ, ξεκίνησε τη διαδικασία έκδοσης Γνώμης επί του Σχεδίου Νόμου με θέμα: «**Προστασία και διαχείριση των υδάτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60 της Ευρωπαϊκής Ένωσης**».

Για το σκοπό αυτό, η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Δημήτριο Κυριαζή, Ιωάννη Κωνσταντινίδη, Κωνσταντίνο Κόλλια, Νικόλαο Σκορίνη, Φώτη Τσανικλίδη** και **Νικόλαο Λιόλιο**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίσθηκε ο **κ. Δημήτριος Κυριαζής**. Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχε ως Εμπειρογνώμων ο **Δρ. Ιωάννης Μυλόπουλος**, Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ. (Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος).

Η **Δρ. Χριστίνα Θεοχάρη**, Περιβαλλοντολόγος – Πολιτικός Μηχανικός, είχε την ευθύνη του επιστημονικού συντονισμού του έργου της Επιτροπής, με βοηθό την **κα Σταυρούλα Λαμπροπούλου**, Γεωλόγο. Συνέβαλαν, επίσης, οι επιστημονικοί συνεργάτες της Ο.Κ.Ε. **κα Μαρία Ιωαννίδου** και **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της στις 25 Σεπτεμβρίου 2003.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι **κ.κ. Δ. Κυριαζής** και **Κ. Κόλλιας**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίασή της στις **1 Οκτωβρίου 2003**, διατύπωσε την υπ' αριθ. **96 Γνώμη της**.

Α. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το Σχέδιο Νόμου (Σχ/Ν) «**Προστασία και διαχείριση των υδάτων-Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60 της Ευρωπαϊκής Ένωσης**», οργανώνεται σε έξι (6) κεφάλαια, αποτελούμενο από δεκαοκτώ (18) άρθρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': Βασικές έννοιες και αρχές προστασίας και διαχείρισης των υδάτων

Το **Άρθρο 1** αναφέρεται στους σκοπούς και τις αρχές του Σχ/Ν. Σκοπός του Σχ/Ν είναι η θέσπιση πλαισίου για την ολοκληρωμένη προστασία και την αειφόρο διαχείριση των υδάτων (εσωτερικών, επιφανειακών, μεταβατικών, παράκτιων και υπόγειων), με δεδομένο ότι τα ύδατα αποτελούν βασικό και κοινό αγαθό, μέρος της φυσικής κληρονομιάς της χώρας. Η αειφόρος διαχείριση των υδάτων επιτυγχάνεται με την ολοκληρωμένη διευθέτηση του ισοζυγίου προσφοράς και ζήτησης και με την επιβολή μέτρων εξοικονόμησης, ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα των υδατικών πόρων. Οι διατάξεις του νόμου και οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων που επιδιώκει η Οδηγία-Πλαίσιο για τα νερά και αφορούν μεταξύ άλλων στην πρόληψη της υποβάθμισης, στην προστασία των οικοσυστημάτων, στη μακροπρόθεσμη προστασία των υδάτων, στην προοδευτική μείωση των απορρίψεων, στη διασφάλιση της προοδευτικής μείωσης της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων, στο μετριασμό των επιπτώσεων από πλημμύρες και ξηρασίες, στην

προώθηση της αειφόρου χρήσης των υδάτων.

Στο **Άρθρο 2** γίνεται αναφορά στο πεδίο εφαρμογής και σε ορισμούς που χρησιμοποιούνται στο Σχ/Ν. Το πεδίο εφαρμογής είναι η προστασία και διαχείριση των επιφανειακών και των υπογείων υδάτων και ορίζεται με πράξη της διοίκησης. Σ' ό,τι αφορά στους ορισμούς, αυτοί αναφέρονται στα: «επιφανειακά ύδατα», «εσωτερικά ύδατα», «υπόγεια ύδατα», «μεταβατικά ύδατα», «παράκτια ύδατα», «σύστημα επιφανειακών υδάτων», «τεχνητό υδατικό σύστημα», «σημαντικά τροποποιημένο υδατικό σύστημα», «ποταμός», «λίμνη», «υδροφόρος ορίζοντας», «σύστημα υπογείων υδάτων», «λεκάνη απορροής ποταμού», «υπολεκάνη», «Υδατική Περιφέρεια», «κατάσταση επιφανειακών υδάτων», «οικολογική κατάσταση», «ρύπανση», «οριακές τιμές εκπομπής» και «ουσίες προτεραιότητας». Οι ορισμοί αυτοί αντιστοιχούν στους ορισμούς της Οδηγίας-Πλαίσιο για τα νερά (2000/60/ΕΕ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Φορείς και Όργανα

Στο **Άρθρο 3** αναφέρονται οι Φορείς Προστασίας και Διαχείρισης Λεκανών Απορροής. Σύμφωνα με αυτό, οι αρμοδιότητες προστασίας και διαχείρισης κάθε λεκάνης απορροής ανήκουν στην Περιφέρεια, στα διοικητικά όρια της οποίας εκτείνεται και ασκούνται μέσω της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας. Με διαπιστωτική απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, καθορίζονται οι Λεκάνες Απορροής και ορίζονται οι

Περιφέρειες, οι οποίες είναι αρμόδιες για τη διαχείριση και προστασία τους. Στις περιπτώσεις που η λεκάνη απορροής εκτείνεται στα διοικητικά όρια περισσότερων Περιφερειών, οι ανωτέρω αρμοδιότητες ασκούνται από κοινού. Με απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων μπορεί να κατανέμονται οι αρμοδιότητες μεταξύ των Περιφερειών ή να καθορίζεται μια Περιφέρεια ως αποκλειστικά αρμόδια, με σκοπό την αποτελεσματική προστασία και την ορθολογική διαχείριση της λεκάνης απορροής και να καθορίζεται ο τρόπος και η ειδικότερη διαδικασία άσκησης των αρμοδιοτήτων.

Στο **Άρθρο 4** ορίζεται η **Εθνική Επιτροπή Υδάτων**, η οποία χαράσσει την πολιτική για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων, παρακολουθεί και ελέγχει την εφαρμογή της και εγκρίνει, μετά από εισήγηση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, τα μακροχρόνια και μεσοχρόνια προγράμματα διαχείρισης και προστασίας του υδατικού δυναμικού της χώρας.

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων αποτελείται από: τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ως Πρόεδρο, τον Υπουργό Ανάπτυξης, τον Υπουργό Γεωργίας, τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, τον Υπουργό Υγείας-Πρόνοιας, τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Στην Επιτροπή συμμετέχουν, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, κι άλλοι Υπουργοί, εφόσον συζητούνται θέματα αρμοδιότητάς τους και ιδίως ο Υπουργός Εξωτερικών, εφόσον συζητούνται θέματα που αφορούν διακρατικά ύδατα. Τα μέλη της Επιτροπής αναπληρώνονται από τους Γενικούς Γραμματείς των αντιστοίχων Υπουργείων.

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων υποβάλλει για ενημέρωση στη Βουλή και στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων **ετήσια έκθεση** σχετικά με την κατάσταση του υδατικού περιβάλλοντος της χώρας, την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, καθώς και για τη συμβατότητα με το κοινοτικό κεκτημένο.

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων μπορεί να συστήνει Γνωμοδοτικές – Επιστημονικές Επιτροπές για τη στήριξη του έργου της.

Συνιστάται **Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων** με Πρόεδρο τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (ΕΝΑΕ), της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), της Ένωσης Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, των εταιρειών ύδρευσης και αποχέτευσης που δεν εκπροσωπούνται από την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, της Πανελληνίας Συνομοσπονδίας Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ), του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ), της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ), του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ), του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), του Εθνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΚΘΕ), του Εθνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), του Εθνικού Κέντρου Φυσικών Επιστημών (ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος), εκπρόσωποι δύο περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών ορ-

γανώσεων, του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ), του Ινστιτούτου Καταναλωτών (ΙΝ.ΚΑ), του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικών και Γεωργικών Ερευνών (ΕΘΙΑΓΕ). Το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και συνέρχεται, με ευθύνη του Προέδρου του, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας, που μπορεί να έχουν διάρκεια από δύο έως έξι έτη ή πάνω από έξι έτη, καταρτίζονται από την Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων και, πριν την έγκρισή τους, εισάγονται για διαβούλευση στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων.

Στο **Άρθρο 5** ορίζεται η σύσταση της **Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων** (ΚΥΥ) στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Η ΚΥΥ καταρτίζει τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης και παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή τους, καταρτίζει την ετήσια έκθεση σχετικά με την κατάσταση του υδατικού περιβάλλοντος, συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς και εκπροσωπεί την Ελλάδα στα αρμόδια κοινοτικά όργανα για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και τη διαχείριση των υδάτων.

Στο **Άρθρο 6** ορίζεται η σύσταση της **Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας** (ΔΥΠΕ). Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται Διεύθυνση Υδάτων, μέσω της οποίας ασκούνται οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων. Η ΔΥ κάθε Περιφέρειας είναι ειδικότερα αρμόδια: να εξειδικεύει και να εφαρμόζει μακροχρόνια και μεσοχρόνια προγράμματα προστασίας και διαχείρισης των λεκανών απορροής για τις οποίες είναι αρμόδια, να καταρτίζει Σχέδια Διαχείρισης

και Προγράμματα Μέτρων, να εφαρμόζει τα Σχέδια Διαχείρισης και να συντάσσει ετήσια έκθεση εφαρμογής τους, να μεριμνά για την ουσιαστική συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες ολοκληρωμένης προστασίας και διαχείρισης των υδάτων, και ιδιαίτερα στη διαδικασία εκπόνησης, ενημέρωσης και αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης.

Στο **Άρθρο 7** ορίζεται το **Περιφερειακό Συμβούλιο Υδάτων** (ΠΕΣΥ), που συνιστάται σε κάθε Περιφέρεια με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και αποτελεί όργανο κοινωνικού διαλόγου και διαβούλευσης για θέματα προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Το ΠΕΣΥ συνέρχεται τακτικά, με ευθύνη του Προέδρου, μια φορά το χρόνο και έκτακτα, εφόσον ζητηθεί από τον Πρόεδρο. Σε αυτό συμμετέχουν ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ως Πρόεδρος, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας, ένας εκπρόσωπος από κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που υπάγεται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας, ένας εκπρόσωπος κάθε Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) των Νομών της Περιφέρειας, ένας εκπρόσωπος των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης, Αποχέτευσης της Περιφέρειας, ανά ένας εκπρόσωπος του Τεχνικού, Γεωτεχνικού, Εμπορικού, Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, ένας εκπρόσωπος κάθε Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών της Περιφέρειας, ένας εκπρόσωπος των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων, ένας εκπρόσωπος από κάθε Γενικό Οργανισμό Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ), ένας εκπρόσωπος από κάθε φορέα διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 1650/1986 και του άρθρου 13 του Ν. 3044/2002. Το Περιφερειακό Συμβούλιο Υδάτων γνωμοδοτεί πριν την έγκριση του

Σχεδίου Διαχείρισης και εκφράζει τη γνώμη του προς το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για κάθε θέμα προστασίας και διαχείρισης των υδάτων που αυτός του υποβάλλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': Ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων

Στο **Άρθρο 8** ορίζονται τα **Σχέδια Διαχείρισης**. Το Σχέδιο Διαχείρισης, το οποίο ισχύει για έξι χρόνια, καταρτίζεται από την ΠΕΔΥ και, ύστερα από γνώμη του ΠΕΣΥ και σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων, εγκρίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Το Σχέδιο Διαχείρισης περιέχει όλα τα στοιχεία, πληροφορίες και εκτιμήσεις που είναι απαραίτητα για την επίτευξη του στόχου της ολοκληρωμένης προστασίας και διαχείρισης των υδάτων.

Στο **Άρθρο 9**, σχετικά με τα **Προγράμματα Μέτρων και Παρακολούθησης της Ποσότητας και της Ποιότητας των Υδάτων**, τίθενται οι προδιαγραφές και οι προθεσμίες για αυτά. Τα μέτρα αφορούν στην πραγμάτωση της ολοκληρωμένης προστασίας και διαχείρισης των υδάτων των λεκανών απορροής που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα κάθε Περιφέρειας, στη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του υδατικού περιβάλλοντος, στην αντιμετώπιση της ρύπανσης των υδατικών οικοσυστημάτων, ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσής της, στη διασφάλιση της αειφόρου χρήσης των υδάτων και την κατανομή του κόστους της χρήσης. Το Πρόγραμμα Μέτρων περιέχει, ανάλογα και με τις ανάγκες και ιδιομορφίες των λεκανών απορροής, κύρια και συμπληρωματικά μέτρα.

Στο **Άρθρο 10** ορίζεται το **Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της Ρύπανσης**. Σύμφωνα με αυτό, κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να προκαλέσει ρύπανση με απόρριψη υγρών αποβλήτων στο περιβάλλον, οφείλει να εναρμονίζεται με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης, ώστε να επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη προστασία και η επίτευξη του στόχου της βέλτιστης οικολογικής κατάστασης των υδάτων.

Κάθε Περιφέρεια καταρτίζει Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της Ρύπανσης των υδάτων από μεμονωμένους ρύπους ή ομάδες ρύπων, που αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για το υδατικό περιβάλλον ή μέσω αυτού, συμπεριλαμβανομένων και των υδάτων που προορίζονται για την άντληση πόσιμου ύδατος. Για τους ρύπους αυτούς τα μέτρα αποσκοπούν στην προοδευτική μείωση ή ανακύκλωση και, για τις επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας που καθορίζονται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην παύση ή τη σταδιακή εξάλειψη των απορρίψεων, εκπομπών και διαρροών. Κάθε Περιφέρεια καταρτίζει Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της Ρύπανσης για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης των υπογείων υδάτων. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην επίτευξη του στόχου της καλής χημικής κατάστασης των υπογείων υδάτων. Τα Προγράμματα Ειδικών Μέτρων κατά της Ρύπανσης καταρτίζονται και εγκρίνονται όπως τα Σχέδια Διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': Αειφόρος χρήση των υδάτων - οικονομικές ρυθμίσεις

Στο **Άρθρο 11** ορίζονται οι **Γενικοί κανόνες χρήσης των υδάτων**. Οι χρήσεις υδάτων κάθε κατηγορίας διακρίνονται

σε ύδρευση, άρδευση, βιομηχανική χρήση, ενεργειακή χρήση και χρήση για αναψυχή. Η χρήση για ύδρευση έχει προτεραιότητα, ως προς την ποσότητα και την ποιότητα, έναντι κάθε άλλης χρήσης.

Για κάθε χρήση εφαρμόζονται κανόνες, οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη στα Σχέδια Διαχείρισης. Κάθε χρήση πρέπει να αποβλέπει στη βιώσιμη και ισόρροπη ικανοποίηση των αναπτυξιακών αναγκών και να διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη προστασία των υδάτων, την επάρκεια των αποθεμάτων τους και τη διατήρηση της ποιότητάς τους, ιδιαίτερα δε τη μείωση και την αποτροπή της ρύπανσής τους. Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, οι χρήσεις των υδάτων αντιμετωπίζονται ενιαία, ολοκληρωμένα και συνδυασμένα σε επίπεδο Υδατικής Περιφέρειας. Η ικανοποίηση της ζήτησης του νερού γίνεται με βάση τα όρια και τις δυνατότητες των υδατικών αποθεμάτων, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων, καθώς και της ισορροπίας που απαιτείται μεταξύ άντλησης και ανατροφοδότησης των υπογείων υδάτων. Οι ανάγκες των χρήσεων σε νερό ικανοποιούνται κατά το δυνατόν σε επίπεδο Υδατικής Περιφέρειας. Κατά τη διαχείριση των υδάτων θα πρέπει να εξασφαλίζεται η εξοικονόμηση νερού μέσω της χρήσης τεχνικών μεθόδων, οικονομικών κινήτρων και εργαλείων.

Το **Άρθρο 12** αναφέρεται στις **Άδειες χρήσεως νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησής του**. Κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο μπορεί να χρησιμοποιεί νερό ή να εκτελεί έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων για την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών του. Μπορεί, επίσης, να εκτελεί έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων και για

ανάγκες πέρα από τις δικές του ή ανεξάρτητα απ' αυτές, εφόσον αποδεικνύεται ότι εξυπηρετούν την κοινή ωφέλεια. Για την παροχή νερού, τη χρήση νερού και την εκτέλεση έργου για την αξιοποίηση υδατικών πόρων, καθώς και για κάθε έργο ή δραστηριότητα που αποσκοπεί στην προστασία από τη ρύπανση λόγω απόρριψης υγρών αποβλήτων στο περιβάλλον, από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, απαιτείται άδεια. Η άδεια μπορεί να αναφέρεται, κατά περίπτωση, σε μία ή περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις. Προκειμένου να εκδοθεί άδεια χρήσης νερού ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων, πρέπει να τεκμηριώνεται η διαθεσιμότητα των ποσοτήτων νερού που θα αξιοποιηθούν, καθώς και η σκοπιμότητα έκδοσής της, σύμφωνα με το οικείο Σχέδιο Διαχείρισης και τα μέτρα που καθορίζονται από το Πρόγραμμα Μέτρων.

Στο **Άρθρο 13** υπάρχουν οι **Οικονομικές ρυθμίσεις - ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους**, όπου, με απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, καθορίζονται οι διαδικασίες, η μέθοδος και τα επίπεδα ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': Κυρώσεις και αστική ευθύνη

Το **Άρθρο 14** αναφέρεται στις **Διοικητικές Κυρώσεις, οι οποίες επιβάλλονται** σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση των υδάτων ή παραβαίνουν τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, ανεξάρτητα από την ποινική ή

την αστική ευθύνη ή τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από άλλες διατάξεις.

Στο **Άρθρο 15** ορίζονται οι **Ποινικές Κυρώσεις** στους παραβάτες των προβλεπομένων στο Σχ/Ν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': Εξουσιοδοτικές, καταργούμενες, μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Στο **Άρθρο 16** με τίτλο Εξουσιοδοτικές Διατάξεις αναφέρονται οι φορείς που υποχρεούνται να παρέχουν στοιχεία

στην Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας, καθορίζεται ο τρόπος παροχής των πληροφοριών και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη λειτουργία και τη διαρκή ενημέρωση της βάσης δεδομένων. Επίσης, ενσωματώνονται στο εσωτερικό δίκαιο και οι ρυθμίσεις των παραρτημάτων της Οδηγίας 2000/60.

Στο **Άρθρο 17** υπάρχουν οι **Καταργούμενες και Μεταβατικές διατάξεις**.

Στο **Άρθρο 18** ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΚΕ

Το Δεκέμβριο του 2002, η Ο.Κ.Ε. εξέδωσε **Γνώμη Πρωτοβουλίας** με θέμα: «**Η Διαχείριση των Υδατικών Πόρων**» (No 83)¹, η οποία εν όψει και της επικείμενης εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με την κοινοτική Οδηγία 2000/60, ανέδειξε τα θεμελιώδη ζητήματα σε σχέση με τη διαχείριση των υδατικών πόρων μέσα από μια πολύπλευρη προσέγγιση όλων των πτυχών της.

Η Γνώμη Πρωτοβουλίας αναφερόταν εκτενώς στην ανάγκη **ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδατικών πόρων** και τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για την επίτευξή της, όπως η συγκρότηση και εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής νερού, η ενιαία θεώρηση και αντιμετώπιση όλων των διαστάσεων της διαχείρισης των υδατικών πόρων: τεχνικών, περιβαλλοντικών, αναπτυξιακών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών, η κατάργηση της κλαδικής και αποσπασματικής διαχείρισης του νερού, η ενιαία αντιμετώπιση τόσο των ποσοτικών και ποιοτικών παραμέτρων του νερού, όσο και των επιφανειακών και υπογείων υδατικών συστημάτων και η ένταξη σε ενιαία προοπτική των δύο διαστάσεων της διαχείρισης των υδατικών πόρων, δηλαδή της προσφοράς και της ζήτησης του νερού.

Για τα θέματα της **διαχείρισης της ζήτησης του νερού**, η Ο.Κ.Ε. **επεσήμανε** την ανάγκη επίτευξης ισορροπίας μεταξύ της ζήτησης του νερού στα όρια και τις δυνατότητες της φυσικής προσφοράς του, την

περιβαλλοντικά ήπια και φιλική διαχείριση της ζήτησης, την αξιοποίηση οικονομικών κινήτρων και εργαλείων (τιμολόγηση, φορολόγηση, πολιτική ποινών, απαλλαγών και επιδοτήσεων) στο πνεύμα της αρχής «Ο ρυπαίνων και ο χρήστης πληρώνουν», με στόχο τον έλεγχο των χρήσεων και την εξοικονόμηση του νερού.

Επίσης, η Γνώμη Πρωτοβουλίας αναφέρθηκε στην **αποκεντρωμένη και συμμετοχική διαχείριση του νερού**, η οποία θα πρέπει να βασίζεται στη διαχείριση στο κατώτατο δυνατό διοικητικό επίπεδο και εντός των φυσικών ορίων της υδρολογικής λεκάνης και στην ένταξη, ενεργοποίηση και συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων όλων των φορέων της τοπικής κοινωνίας και των χρηστών του νερού.

Σ' ό,τι αφορά στους φορείς διαχείρισης, η Ο.Κ.Ε. πρότεινε την ίδρυση **Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης**, ως κύριο βήμα στην κατεύθυνση της βιώσιμης διαχείρισης του νερού και την άσκηση ολοκληρωμένης πολιτικής. Το βήμα αυτό προϋποθέτει τη συγκέντρωση των κατακερματισμένων στους κόλπους της διοίκησης αρμοδιοτήτων της διαχείρισης του νερού σε έναν ανεξάρτητο διοικητικό φορέα με επιτελικό ρόλο.

Η Γνώμη Πρωτοβουλίας **εμπειρεύει επίσης προτάσεις αναφορικά με την εκπόνηση ενός MASTER PLAN** ή την επικαιροποίηση του ήδη εκπονηθέντος από το ΥΠΑΝ, την αύξηση των πόρων που διατίθε-

1. <http://www.oke.gr>

νται από το Κράτος για την αξιοποίηση και διαχείριση των υδατικών πόρων, αφού αυτοί σήμερα είναι ανεπαρκείς σε σχέση με τις ανάγκες. Ειδική αναφορά έγινε στη σύναψη νέων διακρατικών συμφωνιών με τις γειτονικές χώρες για τις ποσότητες νερού, οι οποίες θα διατίθενται στη χώρα μας από τους ποταμούς οι οποίοι πηγάζουν στις χώρες αυτές, αλλά και τη διαχείριση των λεκανών απορροής που βρίσκονται στα όρια των χωρών αυτών.

Προτάθηκε, επίσης, ο αποτελεσματικός έλεγχος και εποπτεία στην εκτέλεση και παραλαβή των μελετών και των έργων, καθώς και η σύσταση **Ινστιτούτου Διαχείρισης Υδατικών Πόρων** και ανάπτυξη της υδρολογικής έρευνας. Σκοπός του Ινστιτούτου Διαχείρισης Υδατικών Πόρων, είναι να καλυφθεί το κενό που υπάρχει στη νομοθεσία για τη συστηματοποίηση, τον προγραμματισμό και το συντονισμό των διαδικασιών έρευνας, μελέτης και παροχής υπηρεσιών συμβούλου προς την Πολιτεία στο εθνικής προτεραιότητας ζήτημα της διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων, για το οποίο δεν υπάρχει για την ώρα ανάλογη πρόβλεψη για τη χώρα μας.

Τέλος, η Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. έκανε εκτενή αναφορά και προ

τάσεις στα θέματα των υποδομών και των υδραυλικών έργων.

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η Γνώμη Πρωτοβουλίας αφορά στην ολική θεώρηση του θέματος της διαχείρισης των υδατικών πόρων, δηλαδή τόσο από πλευράς Διοίκησης όσο και από πλευράς υποδομών (προγραμματισμός, μελέτη, συντήρηση κ.λπ. των έργων).

Το Σχ/Ν αφορά στην εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας. Η εναρμόνιση αυτή εστιάζεται στη διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων και στους τρόπους υλοποίησης αυτών μέσω της Διοίκησης (πολιτικής και υπηρεσιακής), ενώ η Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε., όπως ήδη επισημάνθηκε, καλύπτει πέραν του σκοπού του Σχ/Ν και όλα τα θέματα της υποδομής.

Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι, όσα περιλαμβάνονται στη Γνώμη Πρωτοβουλίας και αφορούν σε όλα τα θέματα πέραν της διοίκησης, θα είναι εξαιρετικά χρήσιμα για την καλύτερη δομή και διαμόρφωση όλων των συστημάτων διαχείρισης των υδατικών πόρων που θα αναπτυχθούν στη συνέχεια.

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας αποτελεί μοναδική ευκαιρία για τη χώρα μας για να αποκτήσει πολιτική νερού, η χρόνια απουσία της οποίας έχει δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα με σοβαρότατες αναπτυξιακές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι επιπτώσεις αυτές εκτείνονται από τα προβλήματα της σημερινής αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης σε περιοχές ελλειμματικές σε νερό (π.χ. ο θεσσαλικός κάμπος, παράκτιες και νησιωτικές περιοχές), μέχρι τα προβλήματα της υποβάθμισης των επιφανειακών και υπόγειων υδατικών συστημάτων και των υδροτόπων της χώρας. **Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι απαραίτητη προϋπόθεση** για το σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας υδατικής πολιτικής με χαρακτηριστικά βιωσιμότητας στη χώρα μας, μιας πολιτικής δηλαδή που και την ανάπτυξη να μπορεί να συντηρήσει με την ικανοποίηση των αναγκών σε νερό, αλλά και την περιβαλλοντική προστασία και τη διατήρηση των υδατικών συστημάτων να διασφαλίσει, **αποτελεί η ριζική μεταρρύθμιση του διοικητικού και επιχειρησιακού συστήματος διαχείρισης των υδατικών μας πόρων.** Το Σχέδιο Νόμου, το οποίο κατέθεσε το ΥΠΕΧΩΔΕ για την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων, επιχειρεί να εναρμονίσει το θεσμικό μας πλαίσιο με τη νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60 της Ε.Ε.

Η διαχείριση των υδάτων είναι σύνθετη οριζόντια διεπιστημονική περιοχή, που περιλαμβάνει τεχνικά-τεχνολογικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θέματα. Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον τομέα της διαχείρισης του νε-

ρού απέχει πολύ από το να έχει τα χαρακτηριστικά της βιωσιμότητας, αφού:

- ούτε την ανάπτυξη μπορεί να συντηρήσει, με τη μη ικανοποίηση των αναγκών σε νερό, κυρίως στην αγροτική οικονομία και τον τουρισμό και σε περιοχές με ελλειμματικά υδατικά ισοζύγια,
- ούτε και την περιβαλλοντική προστασία και διατήρηση των υδατικών συστημάτων μπορεί να εγγυηθεί διαχρονικά, με τα περισσότερα επιφανειακά και υπόγεια υδατικά συστήματα υποβαθμισμένα είτε ποσοτικά, είτε ποιοτικά.

Ως πρωτεύοντες λόγοι για τη σημερινή κατάσταση μπορούν να αναφερθούν:

- 1) Η πολυδιάσπαση των αρμοδιοτήτων και η αποσπασματικότητα των δράσεων (θεσμικό πλαίσιο).
- 2) Η έλλειψη συνέργιας ανάμεσα στους δύο νόμους, δηλαδή το Ν. 1650/86 για την Προστασία του Περιβάλλοντος αφ' ενός και το Ν. 1739/87 για τη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων αφ' ετέρου.
- 3) Η έλλειψη εθνικού φορέα βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων.
- 4) Η υποτονική εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς, με συνέπεια την ύπαρξη ελλείμματος στη διαχείριση των διασυνοριακών υδάτων και την υποβαθμισμένη διεθνή εικόνα της.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι, για να αποκτήσει η πολιτική για το νερό χαρακτηριστικά βιωσιμότητας και να εναρμονιστεί το εθνικό θεσμικό σύστημα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία – Πλαίσιο 2000/60, θα πρέπει να πληρούνται βασικές αρχές και να λειουργήσουν οι κατάλληλες ρυθμίσεις-δομές, ως κατωτέρω:

Αρχές

1. Ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων

Αποτελεί κορυφαία προϋπόθεση της βιωσιμότητας. Παραπέμπει στη συγκρότηση και εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής νερού με την ένταξη και την ενιαία θεώρηση όλων των διαστάσεων της διαχείρισης των υδατικών πόρων: τεχνικών, περιβαλλοντικών, αναπτυξιακών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών.

Προϋποθέτει την ένταξη της διαχείρισης των υδάτων στην περιβαλλοντική πολιτική, την κατάργηση της κλαδικής (κατά κατηγορία χρήσης) και της αποσπασματικής διαχείρισης του νερού. Προϋποθέτει, επίσης, την πολυκλαδική και διεπιστημονική αντιμετώπιση του νερού, την ενιαία αντιμετώπιση τόσο των ποσοτικών όσο και ποιοτικών παραμέτρων του και επιβάλλει τον εθνικό σχεδιασμό και τη συγκρότηση ενιαίας πολιτικής διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων.

2. Διαχείριση του ισοζυγίου προσφοράς και ζήτησης του νερού

Προϋποθέτει **την ένταξη σε ενιαία προοπτική** των δύο διαστάσεων της

διαχείρισης των υδατικών πόρων: της φυσικής προσφοράς και της ζήτησης του νερού. Προβλέπει την ισόρροπη διεύθυνση και των δύο σκελών του ισοζυγίου, δίνοντας έμφαση τόσο στο τεχνικό μέρος της αξιοποίησης των υδατικών πόρων, όσο και στον κοινωνικοοικονομικό έλεγχο των χρήσεων, με στόχο την εξοικονόμηση του νερού. Συνδυάζει την παραδοσιακή πολιτική του σχεδιασμού νέων τεχνικών έργων για την αξιοποίηση νέων πηγών νερού, με την εφαρμογή κοινωνικών μέτρων και δράσεων, όπως η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων, καθώς και την αξιοποίηση οικονομικών κινήτρων και εργαλείων (ανάκτηση κόστους, τιμολόγηση, φορολόγηση, πολιτική ποινών, απαλλαγών και επιδοτήσεων) στο πνεύμα της αρχής «Ο ρυπαίνων και ο χρήστης πληρώνουν», με στόχο τον έλεγχο των χρήσεων και την εξοικονόμηση του νερού.

3. Αποκεντρωμένη διαχείριση του νερού

Προϋποθέτει τη διαχείριση του νερού στο κατώτατο δυνατό διοικητικό επίπεδο και εντός των ορίων της Υδατικής Περιφέρειας. Σύμφωνα με την Οδηγία, το κάθε κράτος μέλος, θα πρέπει να προσδιορίσει τις επί μέρους λεκάνες απορροής ποταμού στο εθνικό του έδαφος. Οι μικρές λεκάνες απορροής ποταμού ενδεχομένως συνδυάζονται με μεγαλύτερες λεκάνες ή ενώνονται με γειτονικές μικρές λεκάνες για το σχηματισμό επιμέρους περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού, όπου ενδείκνυται. Τα υπόγεια ύδατα, όταν δεν ακολουθούν πλήρως μια συγκεκριμένη

λεκάνη, προσδιορίζονται και υπάγονται στην πλησιέστερη ή προσφορότερη. Τα παράκτια ύδατα προσδιορίζονται και υπάγονται στην ή στις πλησιέστερες ή προσφορότερες περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού.

4. Κοινωνική Συμμετοχή

Βασίζεται στην ενημέρωση, την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων όλων των άμεσα εμπλεκόμενων κοινωνικών ομάδων και των φορέων-χρηστών του νερού. Τα προτεινόμενα όργανα κοινωνικής συμμετοχής θα πρέπει να έχουν σαφώς προσδιορισμένες αρμοδιότητες για να μην περιορίζονται στο να έχουν διακοσμητικό ρόλο.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει το έλλειμμα συμμετοχής των κοινωνικών εταιρών, π.χ. ΓΕΣΑΣΕ, ΓΣΕΒΕ κ.ά., στα προβλεπόμενα από το Σχ/Ν συλλογικά όργανα και προτείνει τη διασφάλιση της εκπροσώπησης τους σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Δομές-Μέσα

1. Ίδρυση Ινστιτούτου Διαχείρισης Υδατικών Πόρων

Με τη σύσταση της ΚΥΥ, θεσμοθετούνται τα όργανα χάραξης πολιτικής, καθώς και οι διοικητικοί και επιχειρησιακοί φορείς εκτέλεσης των αποφάσεων και της εφαρμογής της υδατικής πολιτικής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η συστηματική ανάπτυξη όμως, η επεξεργασία και η αξιολόγηση των εναλλακτικών πολιτικών για το νερό, που αποτελεί διαδικασία κρίσιμη και εξ ορισμού

κομβική για τη διαχείριση των υδατικών πόρων, είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί στο πλαίσιο των διοικητικών αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας.

Θεμελιώδους σημασίας ζητήματα, όπως αυτά της αντιμετώπισης της ξηρασίας, της προστασίας από τις πλημμύρες, της αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και της διαχείρισης του κινδύνου, του σχεδιασμού υδραυλικών έργων και έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων πολλαπλών σκοπών, της εξοικονόμησης νερού στις χρήσεις και ιδιαίτερα στη γεωργία και των ορθών πρακτικών άρδευσης, της ανάκτησης του κόστους του νερού, της τιμολόγησης στις χρήσεις και της ενσωμάτωσης στην τιμή του περιβαλλοντικού κόστους, της εφαρμογής πολιτικών διαχείρισης της ζήτησης, της διαχείρισης των διασυνοριακών λεκανών και της προώθησης και εφαρμογής διακρατικών συμφωνιών, της προστασίας και διαχείρισης των υδροτόπων και των οικοσυστημάτων ή της συλλογής, της επεξεργασίας και της διαχείρισης των μετρήσεων και πληροφοριών υδρολογικού περιεχομένου, απαιτούν τη συστηματική ανάπτυξη, επεξεργασία και αξιολόγηση μακροχρόνιων ερευνητικών και μελετητικών προγραμμάτων νέων αλλά και υφισταμένων. Τα προγράμματα αυτά είναι αδύνατον να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των διοικητικών οργάνων, ούτε όμως και με την αποσπασματική ανάθεση έργων από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων και από τις διοικητικές υπηρεσίες.

Η κατάρτιση και εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Πό-

ρων είναι υπόθεση σύνθετη και δυναμική, που προϋποθέτει την ύπαρξη συστηματικής και εξειδικευμένης επισημονικής υποστήριξης από έναν ειδικό φορέα με τη μορφή του Ινστιτούτου, σύμφωνα με το πρότυπο των υπολοίπων ευρωπαϊκών παραδειγμάτων (Αγγλία, Γαλλία, Δανία, Ισπανία, Πορτογαλία, κλπ). Με την ίδρυση ενός Ινστιτούτου Διαχείρισης των Υδατικών Πόρων θα καλυφθεί το κενό που υπάρχει στη νομοθεσία για τη συστηματοποίηση, τον προγραμματισμό και το συντονισμό των διαδικασιών έρευνας, μελέτης και παροχής υπηρεσιών συμβούλου προς την Πολιτεία στο εθνικής προτεραιότητας ζήτημα της Διαχείρισης και Προστασίας των Υδατικών Πόρων, για το οποίο δεν υπάρχει για την ώρα ανάλογη πρόβλεψη για τη χώρα μας. Το νέο νομοθέτημα θα πρέπει να αποτελέσει την ευκαιρία για να θεσμοθετηθούν πλήρως οι προϋποθέσεις για την παραγωγή και τη χάραξη υδατικής πολιτικής.

2. Ειδική πρόβλεψη για τη διαχείριση διακρατικών υδρολογικών λεκανών

Προβλήματα υδατικών πόρων υπάρχουν όχι μόνο σε εθνικό, αλλά και σε ευρύτερο διεθνές (διακρατικό) επίπεδο, επειδή το νερό κινείται διαμέσου διασυνοριακών ποταμών, λιμνών και παράκτιων νερών.

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία εισάγει την έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης της λεκάνης απορροής, ακόμη και στις περιπτώσεις διασυνοριακών λεκανών. Σε αρκετά σημεία μάλιστα του κειμένου της Οδηγίας γίνεται λόγος για τη σπου-

δαιότητα και την ανάγκη συνεργασίας σε περιπτώσεις διακρατικών υδρολογικών λεκανών. Στο εισαγωγικό κείμενο της Οδηγίας γίνεται ιδιαίτερη επισημάνση για την ανάγκη ύπαρξης κοινών αρχών για το συντονισμό των προσπαθειών των κρατών μελών για την προστασία των υδατικών πόρων και τον έλεγχο των διασυνοριακών προβλημάτων.

Στην πρόβλεψη αυτή δεν εξαιρούνται λεκάνες που μοιράζονται με κράτη εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αυτήν την περίπτωση τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργαστούν με τα τρίτα κράτη με βάση τις διεθνείς συμβάσεις, προκειμένου να συντονίσουν τις προσπάθειες για την ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης. Κατά προτίμηση, η συνεργασία μεταξύ των κρατών θα βασίζεται στη διεθνή σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1995 για την προστασία και χρησιμοποίηση των διασυνοριακών υδρολογικών λεκανών και των διεθνών λιμνών του 1992, η οποία έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι γνωστό ότι, στη δική μας περίπτωση, το ζήτημα των διασυνοριακών νερών στη Μακεδονία και τη Θράκη είναι εξαιρετικής σημασίας για την ανάπτυξη και το περιβάλλον (υπόγεια νερά, δέλτα ποταμών, Θερμαϊκός και Βόρειο Αιγαίο) της Βόρειας Ελλάδας και μάλιστα είναι ένα ζήτημα που ακόμη παραμένει ανοικτό. Από τα 4 ποτάμια στα οποία η χώρα μας βρίσκεται στη δυσμενή κάτω θέση, μόνο στην περίπτωση του Νέστου υπάρχει διακρατική συμφωνία, η οποία όμως πρακτικά παραμένει ανε-

νεργή, αφού ούτε έλεγχος γίνεται στο βουλγαρικό έδαφος για τη διασφάλιση της εισερχόμενης παροχής, ούτε και η διασυνοριακή επιτροπή υδροοικονομίας, που προβλέπεται από τη συμφωνία, έχει ενεργοποιηθεί, προκειμένου να επιλαμβάνεται των προβλημάτων που τυχόν εμφανίζονται.

Θα πρέπει, λοιπόν, να υπάρξει ειδική μέριμνα για τη διαχείριση των νερών στις περιπτώσεις αυτές, και συγκεκριμένα για τη **σύσταση διασυνοριακών επιτροπών υδροοικονομίας υπό την εποπτεία των περιφερειακών μονάδων του Εθνικού Φορέα και για την υπογραφή και παρακολούθηση της**

τήρησης διακρατικών συμφωνιών που να διασφαλίζουν την ολοκληρωμένη διαχείριση του νερού.

3. Οικονομικές Ρυθμίσεις

Οι οικονομικές ρυθμίσεις, όπως αυτές προτείνονται στο Σχ/Ν, θεωρούνται ασαφείς και πρόωρες, καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί οι αναγκαίες επεξεργασίες για την τεκμηρίωσή τους, όπως αναφέρεται στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις του Άρθρου 13. **Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι αυτές οι ρυθμίσεις θα πρέπει να αναμορφωθούν, ώστε να ενσωματώνουν το Άρθρο 9 της Οδηγίας 2000/60.**

Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Σε πολλά άρθρα το Σχ/Ν παραπέμπει σε πλήθος Υπουργικών Αποφάσεων, Προεδρικών Διαταγμάτων και άλλων κανονιστικών ρυθμίσεων για βασικά θέματα. Ετσι, χάνεται η συνεκτικότητα του νομοθετήματος και δεν ελέγχεται η συνάφεια των μεταγενεστέρων πράξεων ως προς το κυρίως νομοθέτημα. **Για τους λόγους αυτούς, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τέτοιου είδους παραπομπές θα πρέπει να αποφευχθούν.**

πλασιώνουν ανά Υδατική Περιφέρεια. Στο άρθρο αυτό θα πρέπει να αναφέρονται τουλάχιστον όλα όσα υπάρχουν στο Άρθρο 14 της Οδηγίας, όπως το ότι: « **Οι Διευθύνσεις Υδάτων της Περιφέρειας εξασφαλίζουν με κάθε πρόσφορο μέσο την πληροφόρηση και ενεργό συμμετοχή των πολιτών και χρηστών ύδατος στην εκπόνηση, αναθεώρηση και ενημέρωση των Σχεδίων Διαχείρισης** ».
2. Από το Σχ/Ν λείπει ειδικό άρθρο με αναφορά στην «*αρχή της συμμετοχής και πληροφόρησης του πολίτη*», η οποία αποτελεί σημαντική παράμετρο στη διαμόρφωση της πολιτικής στον τομέα της προστασίας και διαχείρισης των υδάτων, καθώς και των δράσεων και ενεργειών που την εξειδικεύουν και την

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η κύρωση από τη χώρα μας της Σύμβασης του Aarhus² θα συμβάλει στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην πληροφόρηση, στην ενημέρωση για τα ζητήματα του περιβάλλοντος και, κατά συνέπεια, στα θέματα των νερών.

2. Η Σύμβαση για την πρόσβαση στην πληροφόρηση, τη συμμετοχή του κοινού στην διαδικασία λήψης απόφασης και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά ζητήματα. Η κύρωσή της προωθείται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και ήδη υπάρχει Σχ/Ν υπό επεξεργασία.

Ε. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 3

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, που ορίζεται σε επόμενο άρθρο, καθορίζει με διαπιστωτική πράξη τις λεκάνες απορροής και τις Υδατικές Περιφέρειες της χώρας. Ο χωρισμός αυτός θα πρέπει να λάβει υπόψη του εκτός από τη διοικητική διαίρεση και κριτήρια υδρολογικά, υδρογεωλογικά, γεωμορφολογικά και διαχειριστικά. Τα όρια των Υδατικών Περιφερειών θα πρέπει να καθορίζονται με απόλυτη σαφήνεια.

Σημειωτέον ότι η χώρα διαιρείται σε 13 Περιφέρειες με κριτήριο τον Προγραμματισμό και το Συντονισμό της Περιφερειακής Ανάπτυξης (Π.Δ. 51/87). Η διαίρεση βασίζεται σε αναπτυξιακά κριτήρια σε εφαρμογή του Νόμου Πλαισίου 1622/86 για τον «Προγραμματισμό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση». Επίσης, σ' ό,τι αφορά στη διαίρεση της χώρας σε υδρολογικές λεκάνες, η χώρα, σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ, διαιρείται σε 14 Υδατικά Διαμερίσματα (Υδατικές Περιφέρειες σύμφωνα με την ορολογία του Σχ/Ν). Ο αριθμός, ωστόσο, θεωρείται υπερβολικός όταν χώρες με υπερπολλαπλάσια έκταση έχουν μικρότερο αριθμό, όπως για παράδειγμα η Γαλλία με 12 και η Γερμανία με 10. Το ΕΜΠ έχει προτείνει τη διαίρεση της χώρας σε μικρότερο αριθμό Υδατικών Περιφερειών, με σκοπό την ολιστική, πληρέστερη και καίρια εκτίμηση, αντιμετώπιση και διαχείριση των προβλημάτων στον τομέα των υδατικών πόρων, καθώς και τη δημιουργία υποδομής για την εφαρμογή της Οδηγίας. Για τους πιο πάνω λόγους, **η Ο.Κ.Ε. προτείνει να εξεταστούν και να αξιολογηθούν από ειδική επιτροπή εμπειρογνώμο-**

νων οι τεκμηριωμένες προτάσεις που έχουν κατά καιρούς κατατεθεί για το νέο χωρισμό σε μικρότερο αριθμό Υδατικών Περιφερειών.

Άρθρο 4

Παρ. 1: Εθνική Επιτροπή Υδάτων

Η σύσταση από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων Γνωμοδοτικών –Επιστημονικών Επιτροπών για τη στήριξη του έργου της, δεν αποτελεί λύση, καθώς είναι αναγκαία η σύσταση συγκροτημένου φορέα επιστημονικής στήριξης. **Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι, όπως έχει ήδη επισημανθεί στη Γενική Αξιολόγηση του Σχ/Ν, η Διαχείριση των Υδατικών Πόρων είναι υπόθεση σύνθετη και δυναμική, που προϋποθέτει την ύπαρξη συστηματικής και εξειδικευμένης επιστημονικής υποστήριξης από έναν ειδικό φορέα. Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την ίδρυση Ινστιτούτου Υδατικών Πόρων, σύμφωνα με το πρότυπο άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Αγγλία, Γαλλία, Δανία, Ισπανία, Πορτογαλία, κ.λπ.).**

Παρ. 2 : Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων

Από το Σχ/Ν προκύπτει ότι το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων διαβουλεύεται επί των εθνικών προγραμμάτων προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας, χωρίς να διευκρινίζεται αν υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης ή αναίρεσης των προτάσεων της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων. Ο τρόπος συγκρότησής του και καθορισμού του τρόπου λειτουργίας του το καθιστούν όργανο του Υπουργού. Τούτων δοθέντων

ελλοχεύει ο κίνδυνος μετατροπής του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων σε όργανο με διακοσμητικό ρόλο. Για να μη συμβεί αυτό, η **Ο.Κ.Ε. θεωρεί** ότι είναι αναγκαίο:

- 1) **Να ορισθούν σαφώς οι αρμοδιότητες και ο τρόπος λειτουργίας του.**
- 2) **Να υπάρχει η δυνατότητα σύγκλησής του και κατόπιν αιτήματος τριών μελών του.**

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει ακόμη τη συμπλήρωση των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων με εκπρόσωπο της Ο.Κ.Ε.

Άρθρο 5

Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων

Η Ο.Κ.Ε. φρονεί ότι η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, εντός της διοικητικής δομής του ΥΠΕΧΩΔΕ, θα πρέπει να βρίσκεται σε υψηλό διοικητικό επίπεδο, τουλάχιστον Γενικής Γραμματείας, προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσει τις επιτελικές και συντονιστικές αρμοδιότητες στους επί μέρους τομείς χρήσης του νερού, που απαιτούνται για την εφαρμογή της Οδηγίας και την υλοποίηση μιας υδατικής πολιτικής νερού, που θα κατατείνει στην ολοκληρωμένη προστασία και την αειφόρο διαχείριση των νερών σε όλες τις μορφές τους (εσωτερικά, επιφανειακά, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα). Με τον τρόπο αυτόν:

- αναβαθμίζεται η δυνατότητα χάραξης εθνικής υδατικής πολιτικής,
- ενισχύεται η ευελιξία και η αποτελεσματικότητα άσκησης ολοκληρωμένης πολιτικής,

- αυξάνεται ο βαθμός συναίνεσης και αποδοχής του νέου θεσμικού πλαισίου από τη Δημόσια Διοίκηση και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους και
- αποδεικνύεται ότι το όλο εγχείρημα δεν εξαντλείται στη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το ένα Υπουργείο (Ανάπτυξης) στο άλλο (ΥΠΕΧΩΔΕ).

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι στην Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων θα πρέπει να υπαχθούν (μερικώς ή στο σύνολό τους) οι υπάρχουσες σήμερα δημόσιες υπηρεσίες άλλων Υπουργείων ή Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, που ασχολούνται με σχετικά αντικείμενα (όπως είναι: η Δ/νση Υδατικών και Φυσικών Πόρων του Υπουργείου Ανάπτυξης, το Τμήμα Νερών του ΥΠΕΧΩΔΕ και η Γενική Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Γεωργικών Διαρθρώσεων του Υπουργείου Γεωργίας). Σε διαφορετική περίπτωση οι συναρμοδιότητες του Ν. 1739/87 θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, σε μικρότερη ίσως έκταση, και κυρίως οι γνωστές αδυναμίες για ενιαίο σχεδιασμό και προγραμματισμό. **Επίσης, η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων θα πρέπει να συνδέεται οργανικά με τους φορείς που παράγουν τα έργα υποδομής για την αποθήκευση, μεταφορά του νερού και πιθανώς τα αντιπλημμυρικά έργα.**

Άρθρο 6

Διευθύνσεις Υδάτων της Περιφέρειας

Παρ. 2 : Το Σχ/Ν καταργεί το Νόμο 1739/87, αλλά διατηρεί (σχεδόν) την υπάρχουσα διοικητική οργάνωση σε περι-

φερειακό επίπεδο με τη σύσταση των Διευθύνσεων Υδάτων στις Περιφέρειες. Προφανής (και λογικός σε κάποιο βαθμό) σκοπός του συντάκτη του Σχ/Ν είναι η όσο το δυνατό μικρότερη «πρόκληση αναστάτωσης» στην υφιστάμενη διοικητική δομή. Ως προς τις ΔΥΠ, θα πρέπει να εξασφαλιστεί όσο το δυνατό συντομότερα:

- (α) η επιθυμητή λειτουργική δομή και
- (β) η αναγκαία υποδομή.

Επιπλέον, ο μεγάλος (σχετικά) αριθμός των ΔΥΠ (ίδιος με τον αριθμό των Περιφερειών) και ο καθορισμός τους με διοικητικά κριτήρια, τα οποία είναι ανεξάρτητα από τα υδρολογικά χαρακτηριστικά (π.χ. λεκάνες απορροής), αναμένεται να προκαλέσει δυσκολίες και δυσλειτουργίες στη διαχείριση των νερών, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις λεκανών απορροής που ανήκουν σε περισσότερες από μία υδατικές περιφέρειες. Οι ΔΥΠ πρέπει να αποκτήσουν επιτελικό και εκτελεστικό ρόλο, στέρεα επιστημονική και τεχνική στελέχωση και οικονομική αυτοτέλεια, εποπτευόμενες από την ΚΥΥ. Θα πρέπει, επίσης, να γίνει σαφής ο τρόπος επικοινωνίας της κεντρικής υπηρεσίας με τις περιφερειακές μονάδες. **Η Ο.Κ.Ε. φρονεί ότι, παρ' όλα αυτά, ο αριθμός των Υδατικών Περιφερειών είναι μεγάλος για την Ελλάδα, για τους λόγους που αναφέρονται στις παρατηρήσεις του Άρθρου 3 και κυρίως διότι απαιτείται υψηλής εξειδίκευσης επιστημονικό δυναμικό για να στελεχώσει τις ΔΥΠ όσο και τεχνολογικός εξοπλισμός, που αν δεν διατεθεί εγκαίρως, θα ακυρώσει στην πράξη την εφαρμογή του Σχ/Ν .**

Άρθρο 7

Περιφερειακό Συμβούλιο Υδάτων

Παρ. 1: Στη σύνθεση του Περιφερειακού Συμβουλίου Υδάτων να προστεθούν εκπρόσωποι των Νομαρχιακών ΟΚΕ.

Παρ. 3: Η συμμετοχή του κοινού σε διαβούλευση είναι εξαιρετικά ασθενής και δεν ανταποκρίνεται στο πνεύμα του Άρθρου 14 της Οδηγίας, το οποίο αναφέρει ότι πρέπει να υπάρχει ενθάρρυνση από την πλευρά του κράτους προς τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου αυτά να συμμετέχουν ενεργά στην υλοποίηση των προβλεπομένων από την Οδηγία και κυρίως στην εκπόνηση, αναθεώρηση και ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης της υδατικής περιφέρειας. Τα σχέδια αυτά δημοσιεύονται και είναι στη διάθεση του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών, για τη διατύπωση παρατηρήσεων.

Το παρόν Σχ/Ν θα πρέπει να κάνει σαφέστερη αναφορά στους τρόπους με τους οποίους θα εντάξει το κοινό στη διαβούλευση και να της δώσει περιεχόμενο.

Παρ.,5: Να αποσαφηνισθεί και ορισθεί χρονικός ορίζοντας για τη συγκρότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου Υδάτων.

Παρ.,6: Να δοθεί χρονικό περιθώριο για την έκδοση της ΚΥΑ για τον τρόπο λειτουργίας, τη γραμματειακή υποστήριξη των Περιφερειακών Συμβουλίων Υδάτων και του τρόπου δημοσιοποίησης του Σχεδίου Διαχείρισης και της συμμετοχής του κοινού στη δημόσια διαβούλευση,

σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60.

Άρθρο 8

Σχέδιο Διαχείρισης

Παρ. 2: Κρίσιμη παράμετρο αυτού του άρθρου αποτελεί ο αναγκαίος χρόνος για τη στελέχωση των Περιφερειακών Διευθύνσεων Υδάτων. **Θα πρέπει να γίνει άμεσα, προκειμένου το σχέδιο να μπορέσει να εκπονηθεί από τις ΔΥΠ.** Διαφορετικά, αυτό θα γίνει σε κεντρικό επίπεδο, κάτι που ακυρώνει στην πράξη τη φιλοσοφία του Σχ/Ν, που ευαγγελίζεται την αποκεντρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων.

Άρθρο 10

Πρόγραμμα Ειδικών Μέτρων κατά της Ρύπανσης

Θα πρέπει να ορισθούν σαφέστερα οι όροι των παραγράφων 1, 2 και 3 αντιστοίχως: **οικολογική κατάσταση, σταδιακή εξάλειψη και καλή χημική κατάσταση.**

Άρθρο 13

Οικονομικές ρυθμίσεις-ενσωμάτωση περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους

Η ανάκτηση του κόστους με την τιμολόγηση του νερού αποτελούν ισχυρά εργαλεία στην κατεύθυνση της εξοικονόμησης του νερού. Σύμφωνα με την πρόσφατη διακήρυξη της Επιτροπής Οικονομικών, Πολιτιστικών και Κοινωνικών Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, το νερό χαρακτηρίζεται κάτι παραπάνω από ένα απλό οικονομικό προϊόν, αναγνωριζόμενο ως ένα κοινωνικό και πολιτιστι-

κό αγαθό, η πρόσβαση στο οποίο αποτελεί πλέον ένα από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι ρυθμίσεις του Άρθρου 13 είναι ασαφείς και πρόωρες, καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί οι αναγκαίες επεξεργασίες για την τεκμηρίωσή τους. **Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το άρθρο αυτό θα πρέπει να αναμορφωθεί, ώστε να ενσωματώνει μεν το Άρθρο 9 της Οδηγίας 2000/60, χωρίς όμως να δημιουργεί πρόσθετες μη αναγκαίες δεσμεύσεις για τη χώρα, σε ένα θέμα που αναμένεται να αποδειχθεί κρίσιμο κατά την εφαρμογή της Οδηγίας.**

Το Άρθρο 9 της Οδηγίας 2000/60 θέτει χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2010, προκειμένου τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι οι τιμολογιακές πολιτικές του νερού παρέχουν κατάλληλα κίνητρα στους χρήστες για να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τους υδατικούς πόρους και, κατά συνέπεια, συμβάλλουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας.

Άρθρο 14

Διοικητικές κυρώσεις

Παρ. 1 : Οι προβλεπόμενες κυρώσεις, διοικητικές και ποινικές, θα πρέπει να εκλογικευθούν με μία λεπτομερή και ξεκάθαρη κατηγοριοποίηση των προσβολών των υδατικών πόρων (σπατάλη, ρύπανση, μόλυνση), έχοντας ως βάση το βαθμό έντασής τους με ανάλογη κλιμάκωση των προστίμων. Τα αναφερόμενα όρια προστίμων θα πρέπει επίσης να κλιμακώνονται με βάση το βαθμό και την έκταση του περιβαλλοντικού προβλήματος, το αναστρέψιμο ή όχι του συμβάντος, την επίδραση του συμβά-

ντος σε τρίτους (χρήστες) και τους φυσικούς πόρους.

Δεν θα πρέπει να υπάρξει ισοπεδωτική πολιτική προστίμων, όπου η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» θα μετατρέπεται στο «ο έχων να πληρώνει μπορεί να ρυπαίνει». Η πολιτική κυρώσεων δεν θα πρέπει, επίσης, να μετατραπεί σε εισπρακτικό μέσο, αλλά θα πρέπει να λειτουργήσει σε πρώτη φάση ως μέσο νουθεσίας και, σε περίπτωση υποτροπής ή μη συμμόρφωσης, σε τιμωρία. Θα πρέπει, επίσης, να προβλεφθεί η επιβράβευση και η ανάδειξη θετικών συμπεριφορών.

Η σαφής περιγραφή των κυρώσεων, κυρίως των διοικητικών, είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της αμεροληψίας και της διαφάνειας.

Για την αξιοποίηση των πόρων από τα τέλη της χρήσης νερού, τα πρόστιμα παράβασης των κανονισμών του νόμου και όποια άλλα σχετικά έσοδα, η Ο.Κ.Ε. προτείνει τη δημιουργία Ειδικού Ταμείου. Οι συλλεγόμενοι πόροι θα διανέμονται αποκλειστικά σε έργα για την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων, καθώς και για την ανάκληση του κόστους των υπηρεσιών νερού που προκύπτουν εξ αιτίας της ανθρωπογενούς ρύπανσης.

Εδάφιο 2

Θα πρέπει να υπάρξει σαφής αναφορά για τη διαδικασία εισήγησης πριν την επιβολή του προστίμου των 1.500.000 ΕΥΡΩ από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, όπως αυτό γίνεται για χαμηλότερα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου.

Παρ. 2: Σε περίπτωση προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας της επιχείρησης δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη, όπως στο άρθρο 30 του Ν.1650/86, για τη δυνατότητα άρσης της απόφασης του οργάνου που την επιβάλλει, ούτε προσδιορίζονται οι λόγοι για την άρση. **Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρξει αναφορά στη σχετική διαδικασία, δεδομένου ότι οι κυρώσεις δεν θα πρέπει να οδηγούν στην οικονομική καταστροφή των επιχειρήσεων.**

Παρ. 4

Η Διεύθυνση Υδάτων Περιφέρειας δεν καλύπτεται νομοθετικά, ώστε να αποτελέσει ελεγκτικό όργανο. Τα δε Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος είναι Νομαρχιακά Όργανα. Θα πρέπει να υπάρξει ρύθμιση που να διευθετεί το θέμα σε σχέση με τα ΚΕΠΕ. **Ωστόσο, το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος θα ήταν το πλέον κατάλληλο. Πάντως, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι χωρίς ελεγκτικό μηχανισμό ο νόμος κινδυνεύει να παραμείνει ανενεργός σε μεγάλο μέρος του.**

Παρ. 5

Σε περίπτωση που υπάρξει μεταβίβαση στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού αρμοδιοτήτων που αφορούν στον έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων με ΚΥΑ, θα πρέπει να συνοδεύεται από τους αναγκαίους πόρους και τη δημιουργία δομών στο πλαίσιο των ΟΤΑ, αλλιώς τα προβλεπόμενα από το παρόν άρθρο θα παραμείνουν κενό γράμμα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

Στην Ολομέλεια της 1ης Οκτωβρίου 2003 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Ανδρέας Κιντής

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

*Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.*

*Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.*

Α' ΟΜΑΔΑ

*Ρερρές Κυριάκος
Γενικός Διευθυντής
Πανελληνίας Ομοσπονδίας
Ξενοδόχων
σε αναπήρωση του
Καλλίγερου Γεράσιμου
Γενικού Γραμματέα Π.Ο.Ξ.*

*Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

*Μαστρογιάννης Αναστάσιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.*

*Γκοτσόπουλος Χρήστος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

*Σκορίνης Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.*

*Στεφάνου Ιωάννης
Μέλος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.*

*Τσατήρης Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*

Β' ΟΜΑΔΑ

*Αριστειδόπουλος Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Γκούβερη Ρέα
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Πλευράκης Μιχάλης
Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπήρωση του
Παπασπύρου Σπύρου
Πρόεδρου Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*

*Μπάρλος Αλέξανδρος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπήρωση του
Πολυζωγόπουλου Χρήστου
Πρόεδρου Γ.Σ.Ε.Ε.*

*Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.*

Γ' ΟΜΑΔΑ

*Αλαμάνος Χαρίλαος
Πρόεδρος Ο.Ε.Ε.*

*Γιατράκος Νικόλαος
τ. Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.*

*Γωνιωτάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.*

*Καραγιάννης Δημήτριος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*

*Κορκοβέλος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών*

*Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.*

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος